

บทที่ 2

นิยามคำว่าเด็ก (ข้อ1)

ประเด็นที่เน้น /ห่วงใย และความก้าวหน้า-การแก้ปัญหาที่รัฐบาลดำเนินการ

2. นิยาม คำว่าเด็ก (ย่อหน้า31)

กัวลอายุชั้นต่ำในการสมรส อายุชั้นต่ำของเด็กอาจลดลงเป็น 13 ปี นอกจากนั้น ในกรณีที่เด็กถูกละเมิดทางเพศ ผู้กระทำ ความผิดอาจแต่งงานกับเด็กแทนการรับโทษทางอาญาได้

****ให้เพิ่มอายุชั้นต่ำในการแต่งงานเป็น 18 ปี และคงอายุนี้ไว้ในทุกสภาพกรณี โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรณีที่เด็กถูกละเมิดทางเพศ /ให้รัฐภาคีดำเนินคดีและลงโทษผู้กระทำผิดล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กโดยไม่มีข้อยกเว้นใด ๆ**

2.1 อายุชั้นต่ำในการสมรสการบรรลุนิติภาวะกับการคุ้มครองเด็ก

เด็กได้รับการคุ้มครองการล่วงละเมิดทางเพศโดยไม่มี ความแตกต่างทางเพศ ดังที่เคยเสนอไว้ในรายงานฉบับก่อน กฎหมายกำหนดให้เด็กมีอายุไม่น้อยกว่า 15 ปี จึงมีความสามารถในการยินยอมมีเพศสัมพันธ์ได้ กรณีที่ผู้ใหญ่ล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปีแม้เด็กยินยอมจะเป็นความผิดอาญา ในกรณีที่เด็กล่วงละเมิดทางเพศเด็กด้วยกันโดยความสมัครใจ แม้จะขัดต่อกฎหมายแต่ทางปฏิบัติในกระบวนการยุติธรรมจะเลี่ยงการใช้มาตรการทางอาญา โดยใช้มาตรการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ ที่คำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ การอนุญาตให้ผู้ถูกละเมิดทางเพศต่อเด็กสมรสกับเด็กอายุต่ำกว่า 17 ปี กระทำโดยการการใช้ดุลพินิจอย่างถ่วงถ่วงของศาล โดยยึดถือประโยชน์สูงสุดเป็นสำคัญ เช่นกรณีที่เด็กมีเพศสัมพันธ์โดยสมัครใจแล้วตั้งครรรภ์ ภายหลังทั้งคู่สมัครใจสมรสกันและมีความสามารถในการรับผิดชอบต่อชีวิตครอบครัวตนเองได้เป็นต้น ในกรณีที่เป็นการข่มขืนเด็กศาลจะไม่อนุญาตให้เด็กสมรสกับผู้ที่ข่มขืน (อ้าง กฎหมาย/ระเบียบ/แนวปฏิบัติของศาล)

กฎหมายไทยกำหนดให้บุคคลที่สมรสก่อนอายุครบ 20 ปี มีสถานะเป็นผู้บรรลุนิติภาวะ เพื่อต้องการให้บุคคลนั้นมีความสามารถในการทำนิติกรรม และมีความสามารถในการจัดการทรัพย์สินในครอบครัวเป็นสำคัญ เนื่องจาก ป.พ.พ. กำหนดเป็นหลักทั่วไปว่า การใดที่ทำโดยผู้เยาว์ (ผู้ที่อายุไม่ถึง 20 ปีบริบูรณ์) ทำขึ้นโดยไม่ได้ความยินยอมจากผู้แทนโดยชอบธรรมก่อนเป็นโมฆียะอันเป็นการจำกัดสิทธิทางแพ่งเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของ

ผู้เยาว์ในการทำนิติกรรม การสมรสจะทำให้ผู้เยาว์เป็นผู้บรรลุนิติภาวะและมีความสามารถเต็มเปี่ยมในการทำนิติกรรมและจัดการทรัพย์สินของตนและครอบครัวได้ อย่างไรก็ตาม สิทธิและประโยชน์ต่างๆ ตามกฎหมายมหาชน รวมถึงความรับผิดชอบทางอาญาตามกฎหมายไทยจะใช้เกณฑ์เรื่องอายุเป็นสำคัญ (ดูในข้อ 2.2) และเพื่อให้กฎหมายไทยสอดคล้องกับอนุสัญญาปัจจุบันได้มีการทบทวนว่ามีกฎหมายใดใช้เกณฑ์การบรรลุนิติภาวะของบุคคลเป็นพื้นฐานในการให้สิทธิหรือ ถิดรอนสิทธิของบุคคล

2.2 ความรับผิดชอบทางอาญาของเด็กและป้องกันเด็กในภาคการจ้างงานจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศ

ประเทศไทยกำลังพิจารณาแก้ไขอายุขั้นต่ำในการรับผิดชอบทางอาญาของบุคคลจาก 10 ปีเป็น 12 ปี แม้ว่าอายุจะยังไม่สอดคล้องกับอนุสัญญาที่กำหนดไว้ 15 ปี แต่เป็นพัฒนาการอย่างค่อยเป็นค่อยไป โดยไทยได้ดำเนินการไป พร้อมๆ กับการสร้างสร้างความเข้าใจ และการตระหนักรู้ของสังคมในเรื่องการไม่ลงโทษทางอาญาต่อเด็ก ในทางปฏิบัติกระบวนการยุติธรรมพยายามมุ่งที่จะเบี่ยงเด็กออกจากกระบวนการยุติธรรม เลี่ยงการใช้มาตรการควบคุม (พ.ร.บ.ศาลเยาวชน 2553) แต่จะเน้นวิธีการบำบัดที่มุ่งปรับแก้ไขฟื้นฟูพฤติกรรมเด็กโดยให้ชุมชนดูแลเป็นสำคัญ พร้อมกันนั้นหน่วยงานรัฐได้มีการจัดทำฐานข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก ให้ความรู้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับหลักการหันเหเด็กออกจากกระบวนการยุติธรรม

พ.ร.บ. ศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2559 แก้ไขนิยามคำว่าเด็ก โดยหมายถึงบุคคลที่มีอายุกว่า 10 ปี แต่ไม่เกิน 15 ปี และมาตรา 69/1 กำหนดให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอื่นเรียกเด็กซึ่งอายุยังไม่เกิน 10 ปี ที่กระทำความผิดเป็นครั้งแรกซึ่งอยู่ในอำนาจเปรียบเทียบของตน และเรียกบิดา มารดา ผู้ปกครองหรือบุคคลที่เด็กอาศัยอยู่มากกว่ากล่าวตักเตือน แล้วปล่อยตัวไป หากเด็กคนนั้นทำความผิดอื่นให้พนักงานสอบสวนส่งตัวผู้นั้นตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก นอกจากนั้นมาตรา 69/1 วรรค สอง กำหนดให้ให้นำมาตรการดังกล่าวมาใช้กับบุคคลอายุไม่เกินกว่าอายุ 15 ปีด้วย

ในการป้องกันการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กที่อยู่ในภาคการจ้างงานโดยไม่มีทางเลือกปฏิบัติ ประเทศไทยได้ออก พ.ร.บ. คุ้มครองแรงงานฉบับที่ 2 พ.ศ. 2551 (มาตรา 16) ลงโทษทางอาญาต่อนายจ้าง หัวหน้างาน ผู้ควบคุมงาน และผู้ตรวจงานที่กระทำการล่วงเกิน คุกคามหรือก่อความเดือดร้อนรำคาญทางเพศแก่ลูกจ้าง มีโทษปรับ 20,000 บาท อันเป็นการแก้ไขกฎหมายเดิมที่กำหนดความผิดเฉพาะที่นายจ้างกระทำต่อลูกจ้างเพศหญิง และขยายขอบเขตการกระทำจากเดิมที่จำกัดเพียง “การล่วงเกินทางเพศ” เป็น “การล่วงเกิน คุกคาม หรือก่อความเดือดร้อนรำคาญทางเพศ” ด้วย แม้จะเป็นเพียงโทษปรับแต่ถือว่าได้สัดส่วนกับความผิด เพราะกรณีที่เป็นการ

กระทำที่รุนแรงกว่าการคุกคามทางเพศ ลูกจ้างได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายอาญาระงับการกระทำความผิด (ม.278) ซึ่งมีโทษจำคุกไม่เกิน 10 ปี